

יהושע ז"ק ז"ל – מילים לזכרו בהלוויה, מאת בוריס שפירא

יהושע, או כפי שכינינו אותו בחיבה, ישה, היה אדם מיוחד. כולנו היכרנו את המקוריות המדעית שלו, שזיכתה אותו בפרסום עולמי ובפרסים חשובים.

גם בחיי היומיום ישה היה מיוחד ומקורי. למשל, מעולם לא אמר משהו שלילי על אף אחד, ובטח שלא בצורה ישירה. זה לא אומר שלא היו לו דעות על אנשים אחרים – היו ועוד איך! אך הוא היה מבטא אותן בדרך שלו. לדוגמא, פעם שאלתי אותו על מישהו מסוים: "ישה, תגיד, הבחור הזה הוא פיזיקאי טוב? עשה משהו משמעותי?". ישה חשב מעט וענה: "אתה יודע? הוא שחיין מצוין! פעם ראיתי אותו באיזה שהוא כנס, שוחה בבריכת המלון. היה מרשים מאד." מה שלכל היותר היה מרשה לעצמו להגיד, על מישהו מנוול במיוחד, זה "פגשתי אותו לפני זמן מה – הוא לא נראה טוב...". כנראה שישה חשב שיש קשר בין תכונות האופי והמראה החיצוני של האדם.

בעצמו, ישה בצעירותו היה מה שנקרא "חתיך הורס": גבוה, אלגנטי וספורטיבי. עוד כשגר בוויילנה הוא היה אלוף ליטא בחתירה בקיאק. די צנום ולא ממש אתלטי, הוא היה מנצח בחורים הרבה יותר חזקים ממנו, והכל בזכות הנחישות והעקשנות שלו.

ישה היה איש רב כישרונות: מדען דגול, ספורטאי וגם היה לו חוש למוזיקה. הוא אהב לשיר, וגם פרט על מנדולינה. למה מכל הכילים המוזיקליים הוא בחר במנדולינה – אינני יודע. כנראה גם זה היה ביטוי למקוריות שלו.

ישה היה איש אדיב מאד – ג'נטלמן אמיתי. תמיד היה מתעקש לעבור אחרון בפתח הדלת. ותיקי הפקולטה זוכרים בוודאי את "מאבקי האדיבות" בינו לבין יוג'ן וויגנר ליד דלת הכניסה למזנון הפקולטה. וויגנר, חתן פרס נובל בפיזיקה, היה אחד הפיזיקאים הדגולים של המאה ה-20. ישה העריך אותו מאד, והזמין אותו לבקר בטכניון. לרוע המזל, וויגנר התברר כאלוף הגינונים האירופאים. זה היה מחזה משעשע לראות איך ישה וויגנר היו מנסים להעביר זה את זה בדלת המזנון. אינני זוכר איך מאבקים אלו הסתיימו: אולי ישה, שהיה חזק יותר פיזית ניצח, או ששיניהם היו נכנסים יחד בסנכרון מושלם.

עד לא מזמן, ובטח לפני התפרצות מגפת הקורונה, ישה היה מגיע לפקולטה כל יום. משרדו היה ממוקם בכניסה הדרומית "למסדרון הגריאטרי" ודלתו תמיד הייתה פתוחה. רוב העוברים במסדרון היו עוצרים בפתח משרדו להחליף כמה מילים על הא ועל דא, ולישה תמיד היה משהו מעניין לומר.

ישה יחסר לנו מאד. יהי זכרו ברוך.